

**Oksana Kylyn, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

**Oleksandra Viter, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Private Higher Educational Institution "European University"
Lviv, Ukraine*

**Natalia Sveleba, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Private Higher Educational Institution "European University"
Lviv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-650-8-5>

MACROECONOMIC SITUATION IN UKRAINE: ANALYSIS AND PROSPECTS

МАКРОЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ І ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах війни українська економіка залежить від стану світової економіки загалом і своїх найбільших партнерів. Загалом вона показала стійкість завдяки міжнародній фінансовій допомозі, що дозволяла фінансувати бюджетний дефіцит та підтримувати гривню.

За оцінками Міністерства економіки, довілля та сільського господарства України, у 2025 році реальний валовий внутрішній продукт України зріс на 2,2%. Водночас економіка країни функціонувала в умовах систематичних атак на енергетичну інфраструктуру, ускладненої логістики та підвищених безпекових ризиків. Водночас економіка України забезпечила зростання, близьке до прогнозованого рівня, яке підтримувалося позитивною динамікою в ключових секторах економіки, зокрема у внутрішній (переважно роздрібній) торгівлі, будівництві та переробній промисловості. Зростанню сприяло нарощування виробництва продукції оборонного спрямування, фармацевтичної продукції, металургії, будівельних матеріалів та іншої промислової продукції.

Серед чинників, що підтримували економічну активність у 2025 році:

– реалізація програм відновлення та розвитку бізнесу, які фінансуються за рахунок міжнародної фінансової допомоги. За

даними Мінфіну, у 2025 році в межах програми «Доступні кредити 5–7–9%» підприємці отримали нових кредитів на суму близько 93,7 млрд. грн. (у 2024 році – 93,1 млрд. грн.);

- зростання споживання домогосподарств в умовах підвищення заробітних плат, що триває. За розрахунками work.ua, середня номінальна зарплата за вакансіями станом на 06.01.2026 зросла на 30,8% (до 27 530 грн.) порівняно з 07.01.2025, а середня зарплата за резюме – на 39,9% (до 30 216 грн.);

- значні капітальні видатки бюджету на відновлення критичної інфраструктури, житлові програми (єВідновлення, єОселя) та закупівлю вітчизняної продукції сектору ОПК. За даними Держказначейства, станом на 01.12.2025 капітальні видатки зведеного бюджету зросли на 17,3% порівняно з 01.12.2024; за даними Укрфінжитла у 2025 році за програмою «Оселя» надано пільгові іпотечні кредити на суму понад 14,8 млрд грн.

На уповільнення динаміки економіки мали такі фактори, як:

- масовані ракетні атаки РФ по об'єктах електрогенерації та, вперше за роки повномасштабної війни, по інфраструктурі добування газу;

- нижчий урожай окремих культур через несприятливі погодні умови ([найбільше зменшення – в олійних культурах: соя -26,9%, соняшник -15,8%, ріпак -7,6%; цукровий буряк -13,9%; водночас урожай зернових зібрано більше на 3%);

- логістичні труднощі, припинення транзиту природного газу трубопровідним транспортом, а також звуження попиту, зокрема з боку сільського господарства [1].

Україна увійшла у повномасштабну війну зі споживчою інфляцією на рівні 10%. Причинами тоді стали прямі наслідки війни: руйнування виробництв, порушення ланцюгів постачань, зростання виробничих витрат бізнесу. Додатковий тиск на інфляцію також створював друк гривні Нацбанком для покриття дефіциту бюджету: у 2022 році НБУ надрукував 400 млрд грн (12,5 млрд. дол.), на які придбав урядові військові облигації.

Наприкінці 2022 і впродовж усього 2023 року темпи інфляції вдалося опанувати завдяки стабілізації економічної ситуації, грамотним діям НБУ та відмові від фінансування бюджету шляхом друку гривні. На сповільнення інфляції також вплинули рекордні врожаї 2023 року. Втім, у 2024 році інфляція стала знову пришвидшуватися: серед основних причин НБУ називав вичерпання

впливу значних минулорічних урожаїв, дефіцит електроенергії та брак працівників, літню посуху 2024 року.

За підсумками 2025 року міжнародні резерви України сягнули 57,3 млрд. дол. Від початку повномасштабного вторгнення всі власні надходження українського держбюджету йдуть на фінансування оборони; такі видатки займають приблизно половину бюджету. Всі цивільні видатки держбюджету Україна фінансує за рахунок іноземної фінансової допомоги – у 2026 році потреба у такому зовнішньому фінансуванні складає орієнтовно \$50 млрд.

Надходження державного бюджету залишаються на доволі високому рівні, але їх усе одно не вистачає для покриття всіх видатків. У наступному, 2026 році, загальні доходи будуть на 18% нижчими.

Власні доходи державного бюджету у 2026 році зростуть р/р: +11% у номінальному вимірі та +1% у реальному. Порівняно з 2021 роком зростання становить +121% у номінальному вимірі та +23% у реальному.

Від початку повномасштабного вторгнення Держстат не публікує даних щодо безробіття. Відповідно до оцінки агенції Info Sapiens у грудні 2025 року рівень безробіття в Україні зріс до 15,8%. Проксі-показник рівня бідності – до рівня 22,1% [2].

Війна по-різному вплинула на галузі економіки. Одні сектори пережили падіння, інші виявили відносну стійкість або навіть зростання за рахунок адаптації до нових умов. Розглянемо ключові тенденції 2025 року по секторах:

1. Сільське господарство традиційно є опорою економіки, але 2025 року галузь зіткнулася з серйозними викликами. Через тимчасову окупацію частини земель та проблеми з логістикою (блокування портів) урожай зернових очікувався приблизно на 10% меншим, ніж торік. Посуха в південних регіонах (зокрема, втрата до 32% посівів у Херсонській області) додатково вдарила по врожайності. Експорт зерна в першій половині нового маркетингового сезону впав до лише 30% від рівня попереднього року через обмеження морських перевезень. Хоча ЄС відкрив «шляхи солідарності» для вивозу збіжжя, багато фермерів опинилися на межі збитковості.

2. У переробній та добувній промисловості зафіксовано зниження обсягів промислового виробництва на 2% порівняно з аналогічним періодом 2024 року. Найвразливішими лишаються експортоорієнтовані галузі, як металургія, хімія, машинобудування.

Натомість дещо зростає виробництво, орієнтоване на внутрішній попит чи військові потреби (харчова промисловість для армії, ремонт військової техніки).

3. ІТ-експортери заробили 5,97 млрд. дол. За підсумками 2025 року обсяг ІТ-послуг склав 6,6 млрд. дол., наблизившись до довоєнного рівня 2021 року (6,9 млрд. дол.). Ця галузь стала найбільшим джерелом експорту послуг і важливим донором валюти в країну.

4. Статистика фіксує зростання будівельної активності: обсяг виконаних будівельних робіт за 9 місяців зріс на 15,5% порівняно з попереднім роком. Головний драйвер галузі – це інженерна інфраструктура, передусім укріплення енергооб'єктів після атак дронів і ракет [3].

Підбиваючи підсумки 2025 року, можна сказати, що українська економіка вистояла у надзвичайно важких умовах. Щодо прогнозу на 2026 рік, то це продовження помірнього зростання ВВП на 3–4%, сповільнення інфляції та поступове відновлення зайнятості. Однак практична реалізація цього сценарію перебуває у прямій залежності від кількох вирішальних чинників:

1. Безпековий фактор. Подальша ескалація війни (наприклад, нові масовані удари по інфраструктурі чи наступальні дії ворога) може звести нанівець крихке зростання економіки.

2. Енергетична стабільність. Не допустити повторення торішньої енергетичної кризи за рахунок успішної ППО та швидкого ремонту мереж після атак.

3. Фінансова підтримка союзників. Міжнародна допомога Україні має продовжитися у необхідних обсягах (заплановано покрити зовнішнім фінансуванням приблизно половину бюджету-2026).

4. Бізнес-активність та кредити. Уряд анонсував на 2026 рік нові стимули для малого і середнього бізнесу (податкові пільги на час війни, гранти на перезапуск виробництв, страхування воєнних ризиків для інвесторів).

5. Реформи та євроінтеграція. Виконання «домашнього завдання» для ЄС – не формальність, а шлях до модернізації країни. Якщо парламент і уряд витримують темп реформ, вже у 2026-му Україна відкриє всі переговорні кластери з ЄС.

6. Глобальні тенденції. Україна інтегрована у світову економіку, тому залежить від кон'юнктури експорту (цін на зерно, метал) і стану світових ринків [4].

Література:

1. У 2025 році ВВП України зріс на 2,2%. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/25c9685b-a465-4945-bf5d-3be9ec515ace?lang=uk-UA&title=Minekonomiki-U2025-Rotsi>.
2. Трекер економіки України під час війни. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>.
3. Економічні підсумки 2025 року та прогноз на 2026 рік. URL: <https://ndu.kr.ua/842-ekonomichni-pidsumki-2025-roku-ta-prognoz-na-2026-rik>.
4. Економіка України: битва за відновлення та прогнози на 2026 рік. URL: <https://onova.org.ua/news/ekonomika-ukrainy-bytva-za-vidnovlennia-ta-prohnozy-na-2026-rik>.